

DIPLOMAȚIE NAVALĂ LA MAREA NEAGRĂ: VIZITA UNOR NAVE ALE STATELOR EUROPENE MEMBRE ALE NATO LA CONSTANȚA(1965 - 1990)

Comandor dr. ing. Marian TĂNASE*

Franța este prima țară occidentală care a trimis o navă militară în vizită la Constanța. Ea este statul european care a avut cele mai multe activități de diplomație navală în Marea Neagră și ocupă locul al II-lea într-un clasament al numărului de nave care au vizitat România în perioada 1966 – 1989, cu 11 activități și 11 nave, după Statele Unite ale Americii, care au trimis la Constanța 25 de nave în 14 vizite.

Ultima vizită a unei nave franceze la Constanța avusese loc cu 29 de ani în urmă. În august 1937, pentru prima dată în istoria marinei noastre, Franța, marea prietenă și aliată a României, trimite la Constanța contratorpilorul „VAUBAN” din escadra de Levant spre a o reprezenta la serbările de Ziua Marinei desfășurate pe 15 august.

„VAUBAN” a intrat în port pe 14 august și a plecat pe 16 august.¹

În anul 1966, marina franceză a trimis în Marea Neagră două escortoare de escadră (fregate): „LE BEARNAIS” (F-775) și „TARTU” (D636).

Prima navă a vizitat Constanța și Varna, iar a doua Sevastopolul și Odessa.

Conform înțelegerilor româno-franceze, luni, 1 mai 1966, a sosit în portul Constanța, într-o „vizită neoficială” de trei zile, „escortorul” (fregata) francez „LE BEARNAIS” (F-775).

Nava a acostat la dana gării maritime. Acostarea acesteia la o dană din portul Constanța și staționarea 3 zile în port a constituit un eveniment deosebit în România.

Era prima navă occidentală, a unei țări NATO, care intra în Marea Neagră și vizita porturi ale statelor comuniste, membre ale Organizației Tratatului de la Varșovia.

„LE BEARNAIS” a plecat din Constanța pe 4 mai 1966, iar a doua zi a început o vizită de 3 zile în portul Varna.

---

* Locțiitorul comandantului Flotei 56 Fregate „Contraamiral Horia Macellariu”.

¹ „Adevărul”, anul LI, nr. 16423, duminică 15 august 1937, p. 7.

Vizita Escortului de escadră „LE BEARNAIS” la Constanța

Fotografia nr. 1: Escortul de escadră „LE BEARNAIS” (F-775).

Fotografia nr. 2: Escortul de escadră „LE BEARNAIS” (F-775) acostat în fața Gării maritime din portul Constanța.

Fotografia nr. 3: Comandantul Marinei Militare, CA. Grigore Marteș, în discuții cu comandantul navei franceze asistați de translator.

Fotografia nr. 4: Vizita la Primăria Constanța a comandantului navei. De la stânga la dreapta: VAm. Grigore Marteș; Cpt.lt. Mihai Pădurariu; comandantul navei franceze; primarul Constanței, Nicolae Petre; comandantul D. 9 Mc. „Mărășești”, Gn.mr. George Popa.

Fotografia nr. 5: Cocktail la bordul navei franceze: VAm. Grigore Marteș și soția acestuia conversează cu un ofițer francez.

Fondul documentar al Muzeului Academiei Navale „Mircea cel Bătrân”.

Anterior vizitei navei „LE BEARNAIS”, ministrul de externe al Franței, Maurice Canve de Murville, a efectuat în zilele de 26 – 28 aprilie 1966 o vizită în țara noastră, la invitația omologului său, Corneliu Mănescu, care a fost prezent și la Constanța.

Comandamentul Marinei Militare a alocat și dislocat în portul Constanța nava de NDD-113 (ex canoniera „ Slt. Ion GHICULESCU”) pentru a primi vizita navei franceze.² Deși a fost declarată ca fiind o vizită neoficială, comandantul navei, Capitaine de frégate (căpitanul comandor) Olivier Sevestre, a fost în vizită la primarul Constanței, Petre Nicolae. Comandantul navei „LE BEARNAIS” a dat orecepție la bordul navei la care au participat ambasadorul Franței cu soția, sosiți de la București, și comandantul Marinei Militare Române. Viceamiralul Grigore Marteș, la rândul său, a răspuns printr-o recepție la Cazinou din Constanța, la care au fost prezenți atașatul militar francez la București și secretarul ambasadei cu soția.³

Pentru echipajul navei, partea română a organizat pentru echipajul navei franceze vizite turistice pe litoral și competiții sportive între echipe formate din marinari francezi și cei români.⁴ Ziarul *Sportul Popular*, cea mai citită publicație din România, a publicat un articol intitulat „Întreceri

² „Registrul Istoric al Dn”. 129 N.A., f. 25.

³ „Marina Romană”, anul XVII, nr. 111 (nr. 2, martie – aprilie 2006), p. 48.

⁴ „România Liberă”, anul XXIV, nr. 6700, 3 mai 1966, p. 5; „Scînteia Tineretului”, anul XXII, nr. 5273, 3 mai 1966, p. 5.

sportive între marinarii români și francezi”, care s-au desfășurat în Sala sporturilor din Constanța în „prezența unui public numeros”. S-au jucat meciuri de volei și handbal între echipe ale marinarii franceze și echipe ale Marinei Militare Române. „*Mai bine pregătiți, marinarii români au câștigat partida de volei cu 3 – 0 (15 – 2, 15 – 4, 15 – 8), iar cea de handbal cu 35 – 10 (14 – 6). S-au remarcat Oprea (10), Mitu (6), de la români, și Petit (4) de la francezi. Întregerile s-au desfășurat într-o atmosferă de deplină sportivitate.*”⁵

După plecarea de la Constanța „LE BEARNAIS” a făcut o vizită în Bulgaria, la Varna, unde a stat între 5 și 7 mai 1966.

În vara anului următor Nava Școală „MIRCEA” a vizitat portul Toulon, în cadrul vizitei de răspuns la vizitarea de către fregata „LE BEARNAIS” a portului Constanța⁶. Nava școală „MIRCEA” avea să mai viziteze portul Toulon de două ori până în 1989, în anii 1972 și 1980.

În raportul ministrului Apărării Naționale pentru aprobarea planului de relații internaționale al ministerului pentru anul 1971 se precizează că „*partea franceză, pe linie diplomatică, a făcut unele tatonări ...pe lângă ambasada .... de la Paris*” pentru ca „*una sau două nave militare franceze să efectueze o vizită în portul Constanța*”.⁷ Din diferite motive, deși croaziera anuală a navelor franceze s-a făcut cu două nave, în portul Constanța a intrat doar una.

Pe 31 mai 1971, la ora 08:33, escortorul de escadră al marinei militare franceze „D’ESTÉES” (D-629), comandat de către căpitan de vaisseau L’Hospitallier, a acostat la dana 11 a portului Constanța, la gara maritimă. De această dată, vizita navei militare franceze a fost o „vizită de curtoazie”.⁸ Comandamentul Marinei Militare a repartizat sarcina primirii escortorului francez Școlii Militare de ofițeri Activi de Marină din Constanța. Nava Școală „Mircea” fiind navă gazdă a fost adusă la gara maritimă din portul Constanța. Comandantul escortorului francez a fost

---

⁵ „Sportul Popular”, anul XXI, nr. 4962, 4 mai 1966, p. 2.

⁶ Vezi: Valentin Ciorbea, *Istoricul Navelor școală „Mircea”*, vol.2, Editura Academiei Navale „Mircea cel Bătrân”, 1999, Constanța, pp. 140 – 148.

⁷ A.N.I.C., *fond C.C. al P.C.R.- Cancelarie*, dosar nr. 8/1971, f. 84. Printre motivele invocate pentru obținerea aprobării ca vizita să aibă loc au fost: vizita la Constanța a navei militare franceze din 1966 și vizită de răspuns a navei școală „Mircea” la Toulon în 1967; nave militare franceze au vizitat la Leningrad (Sankt Petersburg) și porturi din Iugoslavia în 1970; nave militare sovietice au vizitat porturi franceze, iar în ultimii doi ani nave militare americane și engleze au vizitat porturi din Iugoslavia. Se mai menționa și problema diplomatică dintre francezi și polonezi privind vizita la Gdansk a navelor franceze care veneau de la Leningrad care nu a mai avut loc pentru că polonezii au schimbat în ultimul timp portul, iar francezii au refuzat, anulând vizita.

⁸ „România Liberă”, anul XXIX, nr. 8274, 1 iunie 1971, p. 5; „Dobrogea Nouă”, anul XXIV, nr. 7086, 1 iunie 1971, p. 1; Portul, anul XV, nr. 22, 3 iunie 1971, p. 1;

primit de către contraamiralul Ilie Ștefan la bordul navei școală „MIRCEA”.⁹ A doua zi, 1 iunie, la bordul navei școală „MIRCEA” a fost organizat un dineu la care a participat din partea română comandantul Marinei Militare, viceamiralul Grigore Marteș, comandantul Școlii militare superioare de ofițeri de marină, contraamiralul Ilie Ștefan, și comandantul navei școală „MIRCEA”, căpitanul de rangul 1 Hîrjan Alexandru, iar de la nava franceză comandantul împreună cu 9 ofițeri din echipaj.¹⁰

Marinari francezi au fost duși să viziteze stațiunile de pe litoral, precum și monumente istorice și muzee din Constanța. Ca și în urmă cu 5 ani au avut loc meciuri amicale în sporturi de echipă între echipe de la bordul navei franceze și echipe ale marinarilor militari români. Nava militară franceză a plecat din portul Constanța pe 4 iunie 1971, la ora 13.00. Înainte de a veni la Constanța „D' ESTÉES” fusese în vizită la Odessa (26 – 30 mai 1971). În același timp cu vizita escortorului „D' ESTÉES” la Constanța, o a doua navă militară franceză, „L' ALSACIEN” s-a aflat timp de cinci zile la Varna.¹¹

La începutul deceniului al VIII-lea al secolului XX, relațiile politice și militare dintre România și Franța au avut un trend ascendent de dezvoltare punându-se bazele unor schimburi comerciale și transfer de tehnologie. Vizitele în România ale navelor militare franceze, precum și vizita unor delegații diplomatice și militare la Constanța și la unități din Marina Militară au avut partea lor de contribuție la realizările ulterioare. Un exemplu elocvent sunt vizitele reciproce din anul 1972 la nivel de șefi ai Marilor State Majore din cele două state

O delegație militară română condusă de către șeful Marelui Stat Major, generalul colonel Ion Gheorghe, a vizitat Franța, în 1971 (de la 6 la 11 decembrie).¹² Vizita a fost întoarsă anul următor. În septembrie 1972 o delegație militară franceză, condusă de către generalul de armată aeriană Francois Maurin, șeful Statului Major al Armatei, a vizitat România. Această vizită a fost mediatizată în presa centrală prin informări zilnice

---

⁹ „Registrul Istoric al Dn.” 306 Nv. Șc., f. 6 (v); Valentin Ciorbea, *op.cit.*, p. 178.

¹⁰ Valentin Ciorbea, *op.cit.*, p. 178.

¹¹ „Scînteia”, anul XL, nr. 8808, 6 iunie 1971, p. 5.

¹² „În perioada 6 – 11. decembrie [1971] a avut loc vizita în Franța a delegației militare române conduse de generalul colonel Ion Gheorghe, prim-adjunct al ministrului forțelor armate, șeful Marelui Stat Major. În cursul vizitei, generalul colonel Ion Gheorghe a avut convorbiri cu ministrul francez al apărării naționale, Michel Debre, cu generalul de armată aeriană François Maurin, șeful Statului Major General al armatei franceze”. *Scînteia*, anul XLI, nr. 8991, marți 7 decembrie 1971, p. 6; nr. 8993, joi 9 decembrie 1971, p. 6.; nr. 8996, duminică 12 decembrie 1971, p. 6.

privind derularea ei.¹³ La 19 septembrie 1972 delegația franceză a fost adusă în vizită la Constanța cu avionul. Pe aeroportul Mihail Kogălniceanu, delegația franceză a fost întâmpinată de către viceamiralul ing. Grigore Martes, comandantul Marinei Militare. În cursul zilei, delegația militară franceză a vizitat o unitate militară din Constanța, Școala militară de ofițeri activi de marină „Mircea cel Bătrân“, Nava Școală „MIRCEA“, precum și obiective turistice de pe litoralul românesc al Mării Negre.¹⁴

Delegația franceză compusă din generalul Francois Maurin, însoțit de către soția sa, contraamiralul Jean Taray, locțiitorul șefului Statului Major francez, generalul de brigadă Guy Borgue, colonelul Charles Vincent, șeful de cabinet al generalului Maurin, locotenentul colonel Jean Soudreand, atașatul militar francez la București, și alți doi ofițeri, a vizitat Nava Școală „MIRCEA” și a luat un dejun la bordul navei oferit de către partea română. Delegația franceză a fost însoțită pe timpul vizitei de către generalul-locotenent Logofătu Gheorghe, locțiitorul șefului Marelui Stat Major al armatei române, viceamiralul Grigore Martes, comandantul marinei, contraamiralul Ilie Ștefan, comandantul școlii de ofițeri de marină, și generalul maior Niculescu Aurel, comandant al Aviației Militare.¹⁵

La croaziera din Marea Neagră a marinei franceze din anul 1974 au participat escortorul „LA BOURONNAIS” și distrugătorul „ACONIT”. Conform aranjamentului diplomatic dintre Franța și România, cele două nave au vizitat Constanța între 3 și 6 iunie 1974. Luni dimineața, după sosirea navelor în portul Constanța, comandanții celor două nave militare franceze au fost primiți de către președintele Consiliului popular județean Constanța, Vasile Vilcu, la care au participat ambasadorul Franței în România, Francis Levasseur, și atașatul militar, aero și naval al Franței, locotenent-colonel Yvan Dujon. În aceeași zi, comandantul escortorului „LA BOURONNAIS”, căpitanul de fregată Lionel Panchaux, și comandantul distrugătorului „ACONIT”, căpitanul de fregată Regnault de Belleseize, ambasadorul și atașatul militar francezi, au făcut vizita de bun venit la Nava Școală „MIRCEA”, unde a avut loc un cocktail.

A doua zi, ofițerii francezi au avut o întrevedere cu comandantul marinei militare, contraamiralul Sebastian Ulmeanu, iar la bordul navei școală „MIRCEA” s-a desfășurat un dejun. Pe lângă cei 4 francezi amintiți mai sus au mai fost alți 5 ofițeri. Din partea română, au fost prezenți la „MIRCEA”, comandantul marinei, comandantul Institutului de Marină,

---

¹³ „Scînteia”, anul XLI, nr. 9274, marți 19 septembrie 1972, p. 5.; nr. 9275, miercuri 20 septembrie 1972, p. 7; nr. 9277, miercuri 22 septembrie 1972, p. 5; nr. 9278, joi 23 septembrie 1972, p. 5.

¹⁴ „Dobrogea Nouă”, anul XXV, nr. 7491 miercuri 20 septembrie 1972, p. 1.

¹⁵ CiorbeaValentin, *op.cit.*, p. 193.

contraamiral Ilie Ștefan, primarul Constanței, Nicolae Petre, căpitanul de rangul 1 Constantin Georgescu, comandantul brigăzii 24 Fluviale (urma să fie comandantul marșului pentru voiajul lui „MIRCEA” din acea vară), colonelul George Popa și comandantul navei școală, căpitanul de rangul 3 Eugen Ispas.¹⁶

Echipajele celor două nave au vizitat Institutul de marină „Mircea cel Bătrân”, Nava Școală „MIRCEA”, proaspătul înființat Muzeul al Marinei, obiective turistice și social-culturale din municipiul Constanța. Navele au părăsit joi dimineața portul Constanța.¹⁷

La începutul lunii mai 1976, Ambasada Franței la București a solicitat, prin Ministerul Afacerilor Externe, aprobarea pentru ca distrugătoarele de escortă franceze „GUEPRATTE” (D-632) și „L'ANGENAIS” (F-774) să viziteze portul Constanța, în perioada 23 – 29 mai 1976. Partea română a aprobat solicitarea părții franceze, însă din anumite motive vizita perioada vizitei s-a scurtat cu 3 zile.¹⁸ Cel mai probabil francezii au reușit să aranjeze și o vizită în U.R.S.S.. Navele franceze au fost prezente în Marea Neagră în perioada 20 – 30 mai 1975, iar în perioada 21 – 25 mai 1975 navele franceze au vizitat portul sovietic Odessa.

Institutul de marină „Mircea cel Bătrân” a fost desemnat de către Comandamentul Marinei Militare ca unitate gazdă pentru vizita la Constanța a celor două nave franceze.

Cele două distrugătoare franceze au sosit la Constanța în dimineața zilei de miercuri 26 mai 1975 pentru o vizită de patru zile. În cursul aceleiași zile, comandanții celor două nave, însoțiți de un grup de ofițeri, au făcut vizite protocolare primarului municipiului Constanța, comandantului Marinei Militare și comandantului Institutului de marină „Mircea cel Bătrân” și au depus o coroană de flori la Monumentul Victoriei. Seara, ambasadorul Franței la București, Raoul Delaye, a oferit o recepție la bordul distrugătorului „GUEPRATTE” la care au participat amirali și ofițeri superiori, reprezentanți ai autorităților locale, precum și atașatul militar, aero și naval al acestei țări la București.¹⁹

---

¹⁶ *Idem*, p. 206.

¹⁷ „Scînteia”, anul XLIII, nr. 9885, marți 4 iunie 1974, p. 5; nr. 9888, vineri 7 iunie 1974, p. 5; *Dobrogea Nouă*, anul XXVII, nr. 8018, 4 iunie 1974, pp. 2 – 3; nr. 8019, 5 iunie 1974, p. 2.

¹⁸ Raportul ministrului Apărării Naționale, general de armată Ion Ioniță, cu nr. M-1759 din 6 mai 1976, adresat lui Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, privind aprobarea vizitei la Constanța a două nave de luptă franceze. A.N.I.C., *fond C.C. al P.C.R. – Secția Administrativ-Politică*, dosar nr. 3/1976, ff. 82 – 83.

¹⁹ „Scînteia”, anul XLV, nr. 10502, joi 27 mai 1976, p. 5.

Pe timpul vizitei, comandanții celor două nave franceze au călătorit la București, unde au fost primiți de către generalul-colonel Ion Coman, prim-adjunct al ministrului apărării naționale și șef al Marelui Stat Major. Echipajele celor două nave au vizitat Muzeul Marinei Române și Muzeul Arheologic din Constanța, obiective istorice și turistice de pe litoralul românesc al Mării Negre. Navele militare franceze „GUEPRATTE” și „L’AGENAIS” și-au încheiat vizita în portul Constanța sâmbătă 29 mai 1976.²⁰

În anul 1978, Franța a trimis în Marea Neagră fregata „SUFFREN” (D-642). Aceasta a făcut o „escală de curtoazie” la Constanța, în perioada 19 la 23 iunie 1978. Conform protocolului, devenit deja obișnuință, comandantul navei franceze, însoțit de un grup de ofițeri, a făcut vizite protocolare primarului municipiului Constanța, comandantului Marinei Militare și comandantului Institutului de marină „Mircea cel Bătrân” și a depus o coroană de flori la Monumentul Victoriei din Constanța. Marinarii militari francezi au vizitat monumente istorice, obiective culturale și turistice de pe litoralul românesc al Mării Negre.²¹

Cocktail la bordul navei franceze „SUFFREN”

În parte stângă: primirea oficialităților române de către comandantul navei: primarul Gheorghe Trandafir, generalul maior Gheorghe Popa și profesorul Adrian Rădulescu.

În partea dreaptă: primirea ofițerilor de marină români.

Fondul documentar al Muzeului Național al Marinei Române

În dimineața sosirii în portul Constanța, comandantul navei franceze, căpitanul de fregată R. Hugues, împreună cu atașatul militar francez, Louise Ganelle, căpitanul De Voissen și 8 ofițeri din echipajul fregatei „SUFFREN”, a fost invitat la bordul navei școală „MIRCEA”, unde s-a luat un dejun la care au participat comandantului Marinei Militare, contraamiralul Sebastian Ulmeanu, comandantului Institutului de marină „Mircea cel Bătrân”, Contraamiralul Ștefan Ilie, căpitanul de rangul 1 Gheorghe Barbu, secretarul Comitetului Politic al marinei, și primarul

²⁰ *Idem*, anul XLV, nr. 10505, duminică 30 mai 1976, p. 5.

²¹ „Scinteia”, anul XLVII, nr. 11144, marți 20 iunie 1978, p. 5; nr. 11148, sâmbătă 24 iunie 1978, p. 4.; „Dobrogea Nouă”, anul XXXI, nr. 9270, 21 iunie 1978, p. 3; „Litoral”, anul VIII, nr. 740, 23 iunie 1978, p. 1.

municipiului Constanța, Gheorghe Trandafir. În penultima zi a vizitei, partea română a organizat seara un cocktail la Nava Școală „MIRCEA” în cinstea francezilor sosiți în vizită. Persoanele oficiale au fost cam aceleași.²²

În dimineața zilei de 23 iunie 1978, după ce comandantul navei a fost la „MIRCEA” în vizită protocolară de plecare, fregata franceză „SUFFREN” a executat manevra de plecare de la cheu și ieșire din portul Constanța.

Următoarea vizită a francezilor la Constanța a avut loc peste 4 ani. De această dată au fost 2 nave militare. Navele franceze, distrugătorul „LA GALISSONNIÈRE” (D-638), comandant căpitanul de fregată Claude le Roy, și fregata „D’ESTIENNE D’ORVES” (F-781), comandant căpitanul de fregată M. Monsson, au acostat în portul Constanța sâmbătă dimineața, 26 iunie 1982. Căpitanul de fregată Claude le Roy, în calitate de comandant al marșului, însoțit de un grup de ofițeri francezi, a făcut vizite protocolare primarului municipiului Constanța și comandantului Marinei Militare și a depus o coroană de flori la Monumentul Victoriei din Constanța. Pe timpul staționării navelor la Constanța, membrii echipajelor acestora au vizitat monumente istorice și obiective cultural-turistice din municipiul Constanța și de pe litoralul românesc al Mării Negre.²³

În ani 1986 și 1987, fregata franceză „MONTCALM” (D-642) a vizitat în fiecare an portul Constanța.

Prima vizită s-a desfășurat între 26 și 31 mai 1986. După sosirea în port, luni dimineața, comandantul marșului, comandorul Philippe Renoux, însoțit de un grup de ofițeri francezi, a făcut vizite protocolare primarului municipiului Constanța, locțiitorului comandantului Marinei Militare și comandantului Institutului de Marină „Mircea cel Bătrân”. La rândul său, comandantul fregatei „MONTCALM”, căpitanul de fregată Michael Lecuyer, a fost primit de către căpitanul de rangul 1 Eugeniu Dumitrescu, locțiitorul comandantului Institutului de Marină „Mircea cel Bătrân”, la bordul navei școală „MIRCEA” în vizita protocolară de sosire. La monumentul Victoriei din Constanța delegația franceză a fost depusă o coroană de flori. Au fost prezenți ambasadorul Franței la București, Michel Rougagnou, și atașatul forțelor armate, colonel Michel Lecuyer. În aceeași zi la bordul navei școală „Mircea” partea română a oferit ofițerilor francezi un dejun, iar partea franceză unul în zilele următoare. Pe timpul cât s-au aflat la Constanța, membrii echipajului navei franceze au vizitat monumente istorice și obiective cultural-turistice din municipiul Constanța și de pe litoralul românesc al Mării Negre. După vizita protocolară de plecare a

---

²² Valentin Ciorbea, *op.cit.*, pp. 254 – 255.

²³ „Scînteia”, anul LI, nr. 12393, duminică 27 iunie 1982, p. 5; nr. 12397, vineri 2 iulie 1982, p. 5.

comandantului navei la „MIRCEA”, fregata franceză „MONTCALM” a părăsit portul și apele teritoriale românești sâmbătă dimineața, 31 mai 1986.²⁴

Anul următor, fregata franceză „MONTCALM” (D-642) a sosit la Constanța luni dimineața, 21 septembrie 1987. În plus față de protocolul vizitei din anul anterior, comandantul fregatei franceze a depus o coroană de flori și la Cimitirul eroilor români și francezi din Primul Război Mondial, din Constanța. „MONTCALM” a părăsit portul Constanța sâmbătă dimineața, pe 26 septembrie 1987.²⁵

Ultima vizită a unei nave militare franceze la Constanța, în perioada în care România era republică socialistă și membră a Tratatului de la Varșovia, s-a desfășurat în perioada 9 la 14 noiembrie 1988.²⁶ Fregata franceză „DUPERRE” (D-633) a intrat în portul Constanța miercuri dimineața. În aceeași zi, conducătorul marșului, însoțit de un grup de ofițeri francezi, a făcut vizite protocolare primarului municipiului Constanța, la Comandamentul Marinei Militare și la Institutul de marină „Mircea cel Bătrân”. La Monumentul Victoriei și la Cimitirul eroilor români și francezi din Primul Război Mondial, din Constanța, au fost depuse coroane de flori din partea francezilor. De această dată, francezii au mai depus coroane de flori și la monumentele eroilor francezi din București și Giurgiu. Pentru prima dată, cu ocazia sosirii în portul Constanța, un grup de ofițeri francezi a fost în vizită la Ministerul Apărării Naționale. Pentru membrii echipajului navei franceze s-a organizat, ca de fiecare dată, vizite la monumente istorice, muzee și obiective turistice din municipiul Constanța și de pe litoralul românesc al Mării Negre. „DUPERRE” a plecat din Constanța luni dimineața.²⁷ Este posibil ca „DUPERRE” să fi vizitat și portul bulgăresc Varna, în perioada 23 – 28 noiembrie 1987.

---

²⁴ „Scînteia”, anul LV, nr. 13610, marți 27 mai 1986, p. 5; nr. 13615, duminică 1 iunie 1986, p. 5; „România Liberă”, anul XLIV, nr. 12925, 27 mai 1986, p. 5; Valentin Ciorbea, *Istoricul Navelor școală „Mircea”*, vol.2, Editura Academiei Navale „Mircea cel Bătrân”, 1999, Constanța, p. 325.

²⁵ „Scînteia”, anul LVI, nr. 14023, marți 22 septembrie 1987, p. 3; nr. 14028, duminică 27 septembrie 1987, p. 5; „România Liberă”, anul XLV, nr. 13336, 22 septembrie 1987, p. 5; nr. 13341, 28 septembrie 1987, p. 5; „Dobrogea Nouă”, anul XL, nr. 12142, 27 septembrie 1987, p. 2.

²⁶ Nava militară franceză D-633 a fost întâmpinată la sosire și apoi condusă dincolo de apele teritoriale la plecare de către VMS „MARTE, comandat Lt. Abălaru Gabi. *Registrul istoric al Divizionului 175 Scafandri de luptă*, f. 111.

²⁷ „Scînteia”, anul LVII, nr. 14378, joi 10 noiembrie 1988, p. 5; nr. 14382, marți 15 noiembrie 1988, p. 3; „Dobrogea Nouă”, anul XLI, nr. 12494, 15 noiembrie 1987, p. 4; 12.

Următoarea vizită a unei nave militare franceze a avut loc peste aproape patru ani. Franța a fost printre primele state occidentale care au trimis în vizită la Constanța o navă militară după schimbarea de regim politic în România, din decembrie 1989. Fregata antiaeriană „Le CASSARD” (D614), înzestrată cu rachete „Tartar” și intrată în serviciul marinei franceze în 1988, a fost găzduită la Constanța în perioada 17 – 21 septembrie 1991.²⁸

Marea Britanie a fost al doilea stat occidental, după Franța, care a trimis în anul 1966 în vizită la Constanța o navă militară, pentru prima dată de la începerea celui de Al Doilea Război Mondial. Ultima vizită în România a unor nave britanice a avut loc în septembrie 1937, când 4 nave ale Flotei Britanice din Marea Mediterană, sub comanda amiralului Wells, a vizitat, timp de zece zile, porturile Constanța și Galați. Cruciatorul „DESPATCH” a fost la Constanța, iar distrugătoarele „INGHEFIELD”, „ISIS” și „ILEX” au fost la Galați.²⁹ Unele nave fuseseră lansate la apă în cursul lunii iulie a aceluiași an.

În noiembrie 1966, fregata britanică „LOWESTOFT” aflată în perioada de dislocare în Marea Mediterană a traversat strâmțurile turcești și a intrat în Marea Neagră.³⁰ HMS „LOWESTOFT”, comandată de către căpitanul-comandor Emg Johnstone, a sosit la Constanța „într-o vizită neoficială” în data de 17 noiembrie 1966 și a staționat timp de 4 zile, până pe 21 noiembrie 1966.³¹ Pentru vizita la Constanța a fregatei „LOWESTOFT”, Comandamentul marinei militare, care avea sediul la Mangalia, a desemnat nava de degazare-decontaminare 113 (ex canoniera „Slt. Ion GHICULESCU”) la bordul căreia au avut loc întâlniri între români și englezi.³² Fiind o vizită neoficială, partea română a organizat pentru echipajul navei britanice vizite turistice pe litoral și competiții sportive între echipe formate din marinari englezi și cei români. Vizita HMS „LOWESTOFT” la Constanța a fost a doua vizită a unei nave militare de luptă a unei marine occidentale, și a doua din acel an. Fregata franceză „Le BEARNAIS” (F775) fusese în vizită la Constanța în luna mai 1966.

---

²⁸ „Marina română”, anul II, nr. 9, octombrie – noiembrie 1991, p. 9.

²⁹ „Lupta”, anul XVI, nr. 4767, 9 septembrie 1937, pp. 1; 6.

³⁰ Fregata britanică „LOWESTOFT” a părăsit Chatham la sfârșitul lunii august 1966 și a ajuns în Malta pe 7 septembrie pentru a se alătura escadrilei mediteraneene. Luna următoare, nava a participat la exerciții în raioane din Malta și a vizitat Catania, Mersa Brega și Benghazi. În noiembrie, după ce a vizitat Toulon s-a îndreptat către Constanța. După plecare de la Constanța s-a întors în Malta, unde a ajuns pe 24 noiembrie 1966. Cf. <http://twogreens.co.uk/navy/SHIPS/LOWESTOFT.htm>.

³¹ „Scînteia”, anul XXXV, nr. 7167, 19 noiembrie 1966, p. 5.

³² „Registrul Istoric al Dn.” 129 N.A., f. 25.

În vara anului 1967 Nava Școală „MIRCEA” a staționat în portul englezesc Portsmouth, în cadrul vizitei de răspuns la vizitarea de către fregata „LOWESTOFT” a portului Constanța. A fost prima și ultima vizită a navei școală „Mircea” într-un port britanic, în perioada 1967 – 1989. Nava Școală „MIRCEA” a mai vizitat, pe timpul marșului din 1967, și portul francez Toulon, ca răspuns la vizita întreprinsă în anul anterior de către fregata „LE BEARNAIS” în România.

În 1971 un grup de profesori și cursanți ai Colegiului regal pentru studii în domeniul apărării din Marea Britanie care se afla în vizită în România a fost primit în vizită la Nava Școală „MIRCEA” pe 26 septembrie 1971.³³

Următoarele două vizite ale unor nave de luptă britanice au avut loc în anii 1979 și 1985. Acestea au fost vizite de „curtoazie”, vizite oficiale.

În perioada 22 la 26 martie 1979, fregatele britanice „JUPITER” (F-60) și „ANTELOPE” (F-170) au efectuat o „vizită de curtoazie” în portul Constanța. Programul vizitei a cuprins efectuarea de către comandantul marșului și comandanții celor 2 nave a vizitelor protocolare la autorități locale, comandantul Marinei Militare și comandantului Institutului de marină „Mircea cel Bătrân”. Partea română a organizat pentru marinarii britanici vizite la monumente istorice și obiective cultural-turistice din municipiul Constanța și de pe litoralul românesc al Mării Negre.³⁴

Comandanții celor două nave englezești, comandorul Gjto Dalto de la „JUPITER” și comandorul Pb Rowe de la „ANTELOPE”, însoțiți de atașatul militar britanic la București, locotenentul colonel Jpm Wilson, și alți 2 ofițeri au făcut vizita protocolară de primire la bordul navei școală „MIRCEA”, unde au fost primiți de către comandantul Institutului de Marină, contraamiralul Ștefan Ilie.

În cursul aceleiași zile, partea română a oferit la „MIRCEA” un dejun în cinstea marinarilor britanici. De partea engleză au participat comandanții de fregată, atașatul militar și alți 7 ofițeri din echipajele navelor. De partea română au participat contraamiralul Ștefan Ilie, contraamiralul Cornel Enăchescu, comandant al Direcției Hidrografice care urma să fie comandantul marșului navei școală „MIRCEA” din vara anului 1979, generalul maior Gheorghe Popa, comandantul Diviziei 9 Infanterie, Ion Trandafir, primarul Constanței, căpitanul de rangul 1 Gheorghe Barbu, secretarul Comitetului Politic al marinei, căpitanii de rangul 1 Petrică Telegean și Valeriu Coman, căpitanii de rangul 2 Petre Haraghîșși Mihai

---

³³ CiorbeaValentin, *op.cit.*, p. 185.

³⁴ „Scinteia”, anul XLVIII, nr. 11379, vineri 23 martie 1979, p. 5; nr. 11382, marți 27 martie 1979, p. 3; „Dobrogea Nouă”, anul XXXII, nr. 9504, 23 martie 1979, p. 4; *România Liberă*, anul XXXVII, nr. 10704, marți 27 martie 1979, p. 5.

Leonte, precum și comandantul navei „MIRCEA”, căpitanul de rangul 2 Dan Stăiculescu.³⁵

Un moment important al relațiilor militare româno-britanice în domeniul naval a fost vizita în România a comandantului marinei regale britanice în 1984. Din diverse motive, nu au fost date publicității comunicate despre această vizită importantă. Aflăm din Registrul Istoric al Navei Școală „MIRCEA” că primul lord al amiralității engleze amiralul Sir Jhon Fieldhouse, însoțit de asistentul său, căpitanul Thomas M. Le Marchand, ambasadorul Marii Britanii în România, Philipp McKeorney, și atașatul militar, locotenent-colonel S.P. Walters, toți cu soțiile, au vizitat Nava Școală „MIRCEA” pe 15 octombrie 1984 și au luat un dejun oferit de către comandantul Marinei Militare, contraamiralul Ioan Mușat. Din delegația română au mai făcut parte căpitanii de rangul 1 Plăviciosu Ion, Barac Costică, Cioenaru Gheorghe și Hoșcic Francisc și traducătoarea Olaru Iulia.³⁶

Următoarea prezență a unei nave militare a marinei britanice a avut loc în anul 1985. Motivul? O vizită oficială de 5 zile în portul Constanța. Fregata H.M.S. „NAIAD” (F-39) după traversarea Strâmătorii Bosfor s-a deplasat direct către Constanța, unde a sosit vineri dimineața, 5 iulie 1985. Fiind o vizită oficială, în aceeași zi, comandantul navei, căpitanul comandor W. K. Hitchison, însoțit de un grup de ofițeri englezi, a făcut vizite protocolare primarului municipiului Constanța și comandantului Marinei Militare, de față fiind prezent și ambasadorul Marii Britanii în România, Philip McKearney. Pentru membrii echipajului au fost organizate vizite la monumente istorice și obiective cultural-turistice din municipiul Constanța și de pe litoralul românesc al Mării Negre. Fregata „NAIAD” a părăsit portul Constanța și apele teritoriale ale României miercuri dimineața, 9 iulie 1985.³⁷ Pe timpul deplasării pe ruta Strâmtoare Bosfor - Constanța și retur, „NAIAD” a fost monitorizată și supravegheată permanent de către nave ale Flotei sovietice a Mării Negre.

După 1990, prima vizită oficială a unei nave a marinei regale britanice s-a desfășurat în toamna anului 1991. Nava de desant HMS „FEARLESS”, având la comandă pe comandorul Stephen R. Meyer, a staționat la Constanța în perioada 1 – 5 noiembrie 1991. Marea unitate desemnată pentru organizarea și primirea vizitei navei britanice a fost Divizia 42 Maritimă. Pentru echipajul navei „FEARLESS”, partea română a

---

³⁵ Valentin Ciorbea, *op.cit.*, pp. 260 – 261.

³⁶ *Idem*, p. 316 – 317.

³⁷ „Scînteia”, anul XLVIII, nr. 13334, sâmbătă 6 iulie 1985, p. 5; „Dobrogea Nouă”, anul XXXVIII, nr 11452, 6 iulie 1985, p. 4; „România Liberă”, anul XLII, nr. 12654, 10 iulie 1985, p. 5.

organizat vizite la obiective istorice și turistice din Constanța. Marinarii britanici au fost invitați să viziteze nava mare antisubmarin 264 (botezată în vară cu numele de contraamiral Sebastian Eustațiu).³⁸

Relațiile României cu **Italia** în domeniul naval au demarat la sfârșitul secolului al XIX-lea. Din 1902, când la Constanța a fost în vizită pentru prima dată o navă de război italiană („SEZIA”), și până în 1933, când la Constanța au staționat pentru câteva zile 2 submarine italiene („TRICHECS” și „DELFIN”), mai multe nave italiene au fost în România.

În timpul celui de Al Doilea Război Mondial marina italiană a avut la Constanța și mini submarine.³⁹

În perioada Războiului Rece, după 1968, România și Italia au făcut vizite reciproce cu navele școală ale marinelor lor. Nava Școală „MIRCEA” a fost de trei ori în Italia (1968, 1975 și 1979), iar la Constanța au fost navele școală italiene „AMERIGO VESPUCCI” (1971 și 1984), „STELLA POLARE” (1973) și „CAIO DUILIO” (1980), primele două fiind veliere, iar cea de a treia o navă de luptă transformată în navă școală.

Pe timpul celui de al doilea marș de instrucție în Marea Mediterană, după ieșirea din reparații capitale, desfășurat între 1 și 24 iulie 1968, Nava Școală „MIRCEA” a făcut o vizită oficială la Napoli, în Italia. Nava Școală „MIRCEA” avea să mai viziteze până la sfârșitul deceniului al VIII-lea al secolului XX două porturi italiene, Palermo (1975) și Livorno (1979).

În vara anului 1971, nava școală italiană de tip velier „AMERIGO VESPUCCI” a executat un marș de instrucție în Marea Neagră. Vizita în portul Constanța s-a desfășurat între duminică 30 august și sâmbătă 4 septembrie 1971⁴⁰. Nava școală italiană a fost acostată la dana nr. 11, iar Nava Școală „MIRCEA”, nava gazdă a vizitei, a fost adusă și acostată la dana nr. 12. La ora 09:00, după acostare în portul Constanța, comandantul velierului „AMERIGO VESPUCCI”, comandorul Pietro Bernatti, a făcut o vizită protocolară contraamiralului Ilie Ștefan, comandantul Școlii militare de ofițeri activi de marină, la bordul Navei Școală „MIRCEA”. În seara zilei de 31 august 1971, la bordul Navei Școală „Mircea” s-a organizat un dineu la care au participat ambasadorul Italiei la București, Nicola Massato, atașatul militar italian, Saetti Carlo, comandorul Pietro Bernatti împreună cu 5 ofițeri din echipajul navei italiene, viceamiralul Grigore Marteș, contraamiralul Ilie Ștefan, căpitanul de rangul 1 Hîrjan Alexandru și alți

³⁸ *Registrul Istoric al Diviziei 42 Maritime*, vol. II (1988-2000), f. 43.

³⁹ Cam. fl. dr. Alexandru Mirșu, dr. Andreea Atanasiu-Croitoru, cdor. dr. Ion Custură, cdor. Tiberiu Liviu Chodan, *De la Divizia de mare la Flotă (1896-2011)*, Editura CTEA, București, 2011, p. 393.

⁴⁰ *Registrul Istoric al Dn. 306 Nv. Șc.*, f. 7; „Dobrogea Nouă”, anul XXIV, nr. 7164, 31 august 1971, p. 4; „România Liberă”, anul XXIX, nr. 8352, luni 31 august 1971, p. 5; nr. 8357, duminică 5 septembrie 1971, p. 5;

ofițeri superiori.⁴¹În cele 5 zile cât nava școală italiană a staționat la Constanța, cadeții italieni au desfășurat activități în comun cu elevii Școlii militare de ofițeri activi de marină, au vizitat Nava Școală „MIRCEA” și au vizitat obiective culturale și turistice din raza municipiului Constanța. La rândul ei, „AMERIGO VESPUCCI” a fost vizitată de către populația civilă și marinarii români.⁴²În programul marșului de instrucție din anul 1973 al navei școală italiene „STELLA POLARE”, pe lângă „vizitarea mai multor orașe maritime europene”, a fost cuprinsă și o vizită la Constanța. „STELLA POLARE” a sosit la Constanța marți 20 noiembrie și a plecat pe duminică 25 noiembrie 1973. Programul celor 4 zile de vizită a fost asemănător celui din 1971. La fel ca în anul 1971, nu s-au făcut vizite la autoritățile locale.⁴³

Comandantul navei școală italiene, căpitanul de fregată (căpitanul comandor) Lanfranco Giuglietti, însoțit de atașatul militar italian la București, generalul de brigadă Mario di Palma, au fost primiți la bordul Navei Școală „MIRCEA” de către comandantul navei, căpitanul de rangul 3 Eugen Ispas. Tot la bordul lui „MIRCEA”, comandantul navei „STELLA POLARE” și atașatul militar italian, însoțiți de 8 ofițeri italieni din echipajul navei, au participat la un dejun. Din partea autorităților militare și civile române au participat contraamiralul Ilie Ștefan, comandantul Institutului de Marină „Mircea cel Bătrân”, căpitanul de rangul 1 Constantin Georgescu, comandantul Brigăzii 24 Fluviale, căpitanul de rangul 3 Eugen Ispas și primarul Constanței, Nicolae Petre.⁴⁴ Cel mai probabil, o activitate similară s-a desfășurat și la bordul navei italiene. Ofițerii italieni au vizitat Nava Școală „Mircea”, iar cei români nava școală italiană „STELLA POLARE”.

În 1980 a sosit la Constanța cea de a treia navă școală italiană, fostul crucișător „CAIO DUILIO”, transformat în anul anterior în navă școală. Vizita s-a desfășurat între joi 21 august și luni 25 august 1980. De această dată protocolul a cuprins vizite ale comandantului marșului, comandorul Egidio Alberti, însoțit de un grup de ofițeri italieni, la primarul municipiului Constanța, Gheorghe Fota, comandantul Marinei Militare, contraamiralul Ioan Mușat, și comandantul Institutului de marină „Mircea cel Bătrân”,

---

⁴¹ Valentin Ciorbea, *op.cit.*, pp. 201 – 202.

⁴² „România Liberă”, anul XXIX, nr. 8352, 27 august 1971, p. 5.; nr. 8357, 5 septembrie 1971, p. 5.; „Dobrogea Nouă”, anul XXIV, nr. 6164, 31 august 1971, p. 3.; „Satul Socialist”, anul III, nr. 720, marți 31 august 1971, p. 1.

⁴³ „Scînteia”, anul XLII, nr. 9698, miercuri 21 noiembrie 1973, p. 7; nr. 9704, marți 27 noiembrie 1973, p. 5.; „România Liberă”, anul XXXI, nr. 9044, miercuri 21 noiembrie 1973, p. 5.; nr. 8357, marți 27 noiembrie 1973, p. 5.

⁴⁴ Valentin Ciorbea, *op.cit.*, pp. 184 – 185.

contraamiralul Ștefan Ilie, precum și depunerea unei coroane de flori la Monumentul Victoriei din Constanța.⁴⁵

La bordul Navei Școală „MIRCEA”, desemnată navă gazdă pentru vizita navei italiene, s-au desfășurat vizitele protocolare de sosire și plecare ale comandantului marșului și comandantului navei, precum și un cocktail la care au participat și comandantul Marinei Militare, contraamiralul Ioan Mușat, și ambasadorul Italiei în România.⁴⁶

În 1984, nava școală italiană „AMERIGO VESPUCCI” a fost prezentă la Constanța a doua oară. După sosirea navei în portul Constanța, comandantul marșului, comandorul Ronca Alessandro, însoțit de un grup de ofițeri italieni, a făcut vizite protocolare primarului Constanței și comandantului Marinei Militare. La ceremonia de depunere a unei coroane de flori din partea comandantului marșului navei italiene la Monumentul Victoriei din Parcul arheologic Constanța au mai participat și Benedetto Santarelli, ambasadorul Italiei în țara noastră, și colonel Luigi Fantuzi, atașatul militar, aero și naval al Italiei la București. Echipajul navei a făcut obișnuitele vizite în Constanța și în stațiunile de pe litoralul românesc.⁴⁷

Următoarea vizită a unei nave italiene a avut loc în anul 1993. A venit la Constanța nava „SAN GIORGIO” (L-9892), o navă de desant folosită ca navă școală, care a rămas în portul românesc de la 21 la 25 iulie.⁴⁸

O navă militară a marineiregale a **Țărilor de Jos** (Olandei) a ajuns pentru prima dată la Constanța în 1926. Astfel că, până în 1971, singura navă militară olandeză care a vizitat Constanța a fost cuirasatul „TROMP”, care a staționat în port de la 12 la 17 noiembrie 1926.⁴⁹ Următoarea vizită a avut loc după 44 de ani. În perioada 1970 – 1990, nave ale marinei regale a Țărilor de Jos au fost prezente în Marea Neagră de două ori, cu ocazia executării unor marșuri de instrucție și diplomatice în Marea Neagră și Marea Mediterană. De fiecare dată comandantul marșului a fost un

---

⁴⁵ „Scînteia”, anul IXL, nr. 11820, vineri 22 august 1980, p. 5; *România Liberă*, anul XXVII, nr. 11141, vineri 22 august 1980, p. 5; nr. 11144, marți 26 august 1980, p. 5; *Dobrogea Nouă*, anul XXXIII, nr. 9943, 22 august 1980, p. 4; *Scînteia tineretului*, anul XXXVI, nr. 9721, marți 26 august 1980, p. 3.

⁴⁶ Valentin Ciorbea, *op.cit.*, p. 288.

⁴⁷ „Scînteia”, anul LIII, nr. 13091, duminică 23 septembrie 1984, p. 5; nr. 13091, miercuri 26 septembrie 1984, p. 5.

⁴⁸ „Marina română”, anul IV, nr. 22 (6/1993), p. 22. În februarie 1990, nava militară italiană „SAN MARCO” a fost la Constanța cu ajutoare pentru răniții din revoluția din decembrie 1989. „Marina română”, anul II, nr. 9, octombrie – noiembrie 1991, p. 9.

⁴⁹ Cam. fl. dr. Alexandru Mîrșu, Dr. Andreea Atanasiu-Croitoru, Cdor. dr. Ion Custură, Cdor. Tiberiu Liviu Chodan, *De la Divizia de mare la Flotă (1896-2011)*, Editura CTEA, București, 2011, p. 333.

l, care în perioada următoare vizitelor au comandanți ai marinei olandeze.

Pe 22 aprilie și 25 iunie, fregate olandeze, „VAN GALEN” (F-803) „EVERTSEN” sub comanda lui grupului operațional regale, contraamiralul

Eric Roest, au executat un marș de instrucție și diplomatic în Marea Neagră și în Marea Mediterană.⁵⁰

Conform înțelegerilor diplomatice privind schimbul de vizite cu nave militare, grupul de fregate olandeze au vizitat în Marea Neagră mai întâi Constanța (7 – 10 mai) și apoi Odessa (11 – 14 mai). Dacă vizita la Odessa a fost o vizită de răspuns la vizitele unor nave militare sovietice la Amsterdam, cea de la Constanța a fost de stabilire a unei relații de diplomație navală. Partea română avea să răspundă vizitei în 1975, când Nava Școală „MIRCEA” a staționat în portul olandez Amsterdam și a participat la manifestările dedicate sărbătoririi a 700 de ani de la atestarea orașului.⁵¹

Pe 22 aprilie 1971, cele două fregate din clasa „Van Speijk”, „VAN GALEN” și „EVERTSEN”, au plecat din portul de dislocare permanentă către Marea Neagră. Înainte de a traversa strâmțurile turcești, grupul de nave olandeze a staționat în portul grecesc Pireu (30 aprilie – 4 mai).

Pentru primirea vizitei navelor olandeze la Constanța, Nava Școală „MIRCEA” a fost acostată în fața Gării maritime din portul Constanța, iar la bordul său a fost instalat punctul operativ de conducere a programului de vizită. La acea dată marina militară română avea baza principală la Mangalia, iar la Constanța nu erau dislocate nave de luptă.

Fregatele olandeze „VAN GALEN” și „EVERTSEN” au intrat vineri, 7 mai 1971, în portul Constanța.⁵²

După acostare, la ora 10.00, contraamiralul Eric Roest, însoțit de comandanții de nave, căpitanii comandori (Kapitein-luitenant ter zee/ Căpitan-locotenent de mare) K.T. Venema și P.K. van der Kaay, a fost

⁵⁰ <https://onzemarinevloot.weebly.com/hrms-van-galen-f-803.html>

⁵¹ Valentin Ciorbea, *op.cit.*, pp. 221; 224.

⁵² „România Liberă”, anul XIX, nr. 8254, 8 mai 1971, p. 8.

primit la bordul Navei Școală „MIRCEA” de către comandantul Diviziei 42 Maritime, contraamiralul Aron Mihai.⁵³

Deși atât românii, cât și olandezii au considerat această vizită ca o vizită de prietenie, o vizită informală, s-au executat mai multe activități specifice unei vizite oficiale, printre care o vizită protocolară la autorități locale.

După vizita de la Nava Școală „Mircea”, contraamiralul olandez Eric Roest a fost în vizită la Primăria Constanței, unde a fost primit de către primarul Constanței, Nicolae Petre, comandantul Marinei Militare, viceamiralul Grigore Marteș, și comandantul garnizoanei Constanța, comandantul Diviziei 9 Infanterie, generalul Dumitru Gafencu.

Pe timpul vizitei la Primăria Constanța, contraamiralul Roest a oferit în mod simbolic consiliului orașenesc 65.000 de bulbi de lalele din partea Ministerului Agriculturii și Asociației olandeze a comercianților.⁵⁴

În aceeași zi, comandantul marinei militare, viceamiralul Grigore Marteș, a oferit un dineu în cinstea amiralului și comandanților de nave olandezi, la bordul navei școală „MIRCEA” la care au participat, pe lângă cei patru, ambasadorul Olandei, Pieter Weecken Putman Cramer, Nicolae Petre, primarul Constanței, general maior Gafencu Dumitru, comandantul Diviziei 9 Mecanizată „Mărășești” și comandantul garnizoanei Constanța, contraamiralul Aron Mihai, comandantul Diviziei 42 Maritime, gazda oficială a vizitei, căpitanul de rangul 1 Negoită Ioan, șeful protocolului la Comandamentul Marinei Militare, căpitanul de rangul 1 Hîrjan Alexandru, comandantul Navei Școală „MIRCEA” și alte persoane.⁵⁵

Pentru echipajele navelor au fost organizate vizite în Constanța, la proaspătul înființat Muzeu al Marinei R.S.R. și la Muzeul Național de Istorie și Arheologie, precum și excursii în stațiunile de pe litoral (Eforie și Mamaia). Navele olandeze au fost vizitate de către populația civilă, elevi ai școlii de ofițeri și de către ofițeri din Marina Militară.⁵⁶ La rândul său, Nava Școală „MIRCEA” a fost vizitată pe 8 mai 1975, timp de 2 ore, de către membrii echipajelor celor două fregate olandeze.⁵⁷

---

⁵³ *Registrul Istoric al Diviziei 42 Maritime*, f. 56; *Registrul Istoric al Dn. 306 Nv. Șc.*, f. 6 (v).

⁵⁴ Același cadou a fost făcut și orașului Istanbul care a fost vizitat în perioada 15 – 18 mai 1971, dar nu și orașului Odessa vizitat în perioada 11 – 14 mai. Vezi: „Bloembollen voor Constantza en Istanboel” în numărul din 11 mai 1971 al publicației olandeze „NRC Handelsblad” (https://www.nrc.nl/nieuws/1971/05/11/bloembollen-voor-constantza-en-istanboel-kb_000031347-a2931531).

⁵⁵ Valentin Ciorbea, *op.cit.*, pp. 177 – 178.

⁵⁶ *Registrul Istoric al Diviziei 42 Maritime*, f. 56; *Registrul Istoric al Dn. 306 Nv. Șc.*, f. 6 (v).

⁵⁷ Valentin Ciorbea, *op.cit.*, p. 178.

Luni, 11 mai 1971, fregatele „VAN GALEN” și „EVERTSEN” a părăsit portul Constanța și s-au îndreptat către Odessa, unde au rămas până pe 15 mai.⁵⁸

Dejun la bordul fregatei „VAN GALEN”.

De la stânga la dreapta: C.R.1 Ioan Negoită; necunoscut; ambasadorul Weecken Putman Cramer, VAm. Grigore Martes; Cpt.cdor van der Kaay; CAm. Ilie Ștefan; C.R.3 Mihai Pădurariu; în picioare un maistru militar din echipajul navei.

După ieșirea din Marea le două fregate olandeze stanbul (15 – 18 mai), iar um spre Olanda au mai la Napoli (1 – 3 iunie) și letta (15 – 18 iunie), e 25 iunie la baza navală lder.

l următor contraamiralul , avansat la gradul de a fost numit comandantul egale Olandeze (1972 –

Ca răspuns la această vizită, Nava Școală „MIRCEA” a fost invitată și a participat, în august 1975, la cea de-a 700-a aniversare a orașului Amsterdam. Pe timpul staționării în port, nava românească a fost vizitată, din partea familiei regale olandeze, de prințesa Margriet și soțul ei Pieter van Vollenhoven. La bord, alături de comandantul marșului, C.R.1 Alexandru Hârjan, și comandantul navei școală, C.R.3 Eugen Ispas, a fost prezent și Ion Pătrașcu, însărcinatul cu afaceri al României în Olanda.”⁵⁹

În anul 1983, alte două fregate olandeze au fost în vizită la Constanța.⁶⁰ La acea dată, marina militară avea comandamentul în orașul Constanța și unități de nave militare în portul Constanța (dana zero). Pentru organizarea vizitei a fost desemnat Comandamentul Diviziei 42 Maritimee.⁶¹

⁵⁸ Presa românească a publicat o știre a agenției T.A.S.S. în care se preciza că „în conformitate cu o înțelegere privind schimburile de vizite între nave militare, în portul sovietic Odessa a sosit marți un detașament de vase militare din Olanda, alcătuit din fregatele „VAN GALEN” și „EVERTSEN“....”. „Scînteia”, anul XL, nr. 8783, miercuri 12 mai 1971, p. 6; „Satul Socialist”, anul III, nr. 626, joi 13 mai 1971, p. 4.;

⁵⁹ „Scînteia”, anul XLV, nr. 10262, marți 19 august 1975, p. 6.

⁶⁰ Marșul din toamna anului 1983, de la 12 septembrie la 25 noiembrie, în Marea Mediterană și Marea Neagră, al navelor olandeze, aparținând grupului operațional olandezo-belgian a fost conceput ca o acțiune diplomatică de exersarea a drepturilor de navigație și expunere a pavilionului național. După staționarea în porturile Napoli și Split, navele olandeze au intrat în Marea Neagră pentru o vizită la Constanța. De această dată nu a mai fost vizitat un port sovietic. Pe timpul marșului către Olanda, cele două nave olandeze au mai făcut escale la Pireu, Toulon, Barcelona, Valencia și Lisabona. (<https://onzemarinevloot.weebly.com/hrms-de-ruyter-f-806.html>).

⁶¹ Registrul Istoric al Diviziei 42 Maritime, f. 309.

Pe 6 octombrie 1983 au acostat la dana Gării maritime din portul Constanța fregatele „De RUYTER“ (F-806) și „Van KINGBERGEN“ (F-809). De această dată, protocolul agreeat între cele două părți a cuprins vizite ale unei delegații formată din comandantul marșului, contraamiralul C.H.E. Brainich von Brainich Felth⁶², și comandanții de fregată, însoțită, ambasadorul Olandei la București, de Adrien Mansvelt, la autoritățile locale din Constanța, la Comandamentul Marinei Militare, la sediul Ministrului Apărării Naționale. La București delegația olandeză a fost primită de către șeful Statului Major General, generalul Vasile Milea, care era și prim-adjunctul ministrului. În una din zile, s-a desfășurat un ceremonial de depunere a unei coroane de flori la Monumentul Victoriei din Constanța.⁶³

Pe timpul staționării la Constanța fregatele olandeze au primit în vizită la bord populația civilă și delegații de marinari români. Pentru echipajele navelor s-au organizat obișnuitele vizite la muzee din Constanța și excursii în stațiunile de pe litoralul românesc. Vizita la Constanța a navelor olandeze s-a încheiat pe data 10 octombrie 1983.⁶⁴

Următoarea vizită a unei nave olandeze în România a avut loc în anul 1994. Fregata „BLOYS van TRESLONG” (F824) a sosit la Constanța pe 31 mai și a plecat pe 2 iunie 1994. În ziua sosirii navei, a fost prezent la Constanța și comandantul marinei regale olandeze, viceamiralul N.W.G. Buis.⁶⁵

În 1968, pe timpul celui de-al doilea marș de instrucție în Marea Mediterană după întoarcerea de la Hamburg, Nava Școală „MIRCEA” a făcut o escală în **Turcia**, la Istanbul, prima după cel de Al Doilea Război Mondial. În anul anterior, președintele Turciei vizitase România.

Conform uzanțelor internaționale, 4 ani mai târziu, Turcia a trimis la Constanța, în vizită de reciprocitate, nava școală a marinei sale, „SAVARONA”. Vizita a început miercuri 12 iulie 1972. În dimineața acelei zile, „SAVARONA”, având la bord pe contraamiralul Hasan Yumuk, comandantul Școlii militare de ofițeri a Marinei Militare din Turcia, a intrat în portul Constanța. Ca la toate vizitele făcute de nave școală la Constanța, Școala militară de ofițeri activi de marină „Mircea cel Bătrân”, precursora Institutului de marină „Mircea cel Bătrân, a fost desemnată ca structură gazdă din partea Marinei Militare române, iar ca navă a fost desemnată nava hidrografică 112 (ex. „Lt.cdor Eugen STIHI”). Programul a cuprins vizite protocolare ale comandantului marșului, întâlniri cu reprezentanți ai Școlii

---

⁶² Contraamiralul C.H.E. Brainich von Brainich Felth a fost comandant al marinei olandeze în perioada 1985 – 1989.

⁶³ „Scînteia”, anul LII, nr. 12790, vineri 7 octombrie 1983, p. 5.

⁶⁴ *Idem*, nr. 12793, marți 11 octombrie 1983, p. 3.

⁶⁵ „Marina română”, anul V, nr. 24 (4/1994), p. 12.

militare de ofițeri activi de marină „Mircea cel Bătrân“ și vizite la obiectivele culturale și turistice din municipiul și județul Constanța de către membrii echipajului navei. Sâmbătă dimineața, 15 iulie 1972, nava școală „SAVARONA” a părăsit portul Constanța.⁶⁶

Nava școală, „SAVARONA”, în fapt un yacht, a fost cumpărată, pentru suma 1.000.000 de lire sterline, de la un milionar american, de către guvernul Turcia pentru șeful statului din acea perioadă, Kemal Atatürk. „SAVARONA”, un yacht mare, de 4600 de tone, a fost construit de către șantierul naval din Hamburg.⁶⁷

Ultimele vizite ale navelor militare turcești în România avuseseră loc în anul 1938, o vizită a unei nave școală și o însoțire a unui oficial turc. Crucişătorul „HAMIDIYE”, cu rol de navă școală, comandat de către căpitanul de fregată Negata Ozdeniz, având un echipaj format din 25 ofițeri, 55 ofițeri elevi, 50 de cadeți și 500 de marinari, a sosit în vizită în portul Sulina pe 25 mai 1938. Vizita a fost primită de către monitorul „Mihail KOGĂLNICEANU”, care era navă de gardă la Sulina. A doua zi crucişătorul a părăsit Sulina. Două luni mai târziu, pe 25 iulie 1938, a acostat la Constanța distrugătorul turc „ZAFER”, având la bordul său pe ministrul de externe turc Rustu Arad. Acesta sosise în România pentru a participa la înmormântarea Reginei Maria. Distrugătorul a părăsit Constanța a doua zi.

De cealaltă parte, ultima vizită a unei nave militare românești a avut loc în 1937. Canoniera N.M.S. „CĂPITAN DUMITRESCU”, pusă la dispoziția Școlii Navale din Constanța, a plecat în voiaj de instrucție având la bord elevi ai școlii pentru desfășurarea practicii marinărești. Comandantul marșului a fost căpitanul comandor Cristescu Nicolae, iar comandantul navei era căpitanul Săvulescu Eugen. Folosirea canonierei ca navă școală era necesară, întrucât noua Nava Școală „Mircea” încă nu sosise în țară. Dumitrescu a plecat din țară în jur de 20 august 1937, iar prima escală a făcut-o la Istanbul.⁶⁸

Următoarea vizită a navei școală „SAVARONA” a avut loc în august 1975, între 25 și 27 august. Nava a sosit în portul Constanța miercuri dimineața, având la bord pe contraamiralul Orhan Karabulut, șeful Statului Major al Flotei de luptă turcești.⁶⁹ În cursul zilei de joi „SAVARONA” a

---

⁶⁶ „Scînteia”, anul XLI, nr. 9207, joi 13 iulie 1972, p. 4; anul XLI, nr. 9210, duminică 16 iulie 1972, p. 5; „Dobrogea Nouă”, anul XXV, nr. 7433, joi 13 iulie 1972, p. 2.

⁶⁷ „Universul”, anul LV, nr. 99, duminică 10 aprilie 1938, p. 5.

⁶⁸ „Adevărul”, anul LI, nr. 16435, sâmbătă 28 august 1937, p. 6.

⁶⁹ „Scînteia”, anul XLV, nr. 10268, marți 26 august 1975, p. 5; „România Liberă”, anul XXXIII, nr. 9591, marți 26 august 1975, p. 5; „Dobrogea Nouă”, anul XXVIII, nr. 8396, marți 26 august 1975, p. 5.

părăsit apele teritoriale ale României.⁷⁰ Pe timpul vizitei au fost desfășurate activități restrânse de protocol și s-au organizat și desfășurat vizite ale marinarilor turci la obiective cultural-turistice din municipiul Constanța și de pe litoralul românesc al Mării Negre.

Vizita navei „SAVARONA” a fost planificată din scurt. Solicitarea din partea Turciei, adresată la 14 august 1975, a sosit la București prin atașatul militar, respectiv ambasadorul României Ankara. Ea fusese făcută de către șeful Direcției de Informații militare al armatei turce, generalul-locotenent Recai Engin, și de către ministrul de externe al Turciei. Turcii și-au dorit ca pe timpul vizitei la București a prim-ministrului Demirel, marina lor să aibă o navă. Nu au cerut să vină cu o navă de luptă, ci cu nava lor școală. Raportul șefului Marelui Stat Major a fost depus la Cancelaria C.C. al P.C.R. unde a fost înregistrat pe data de 20 august 1975.

Șeful Marelui Stat Major, general-colonel Ion Coman, îi propunea lui Ceaușescu să aprobe următoarele solicitări care se înscriu în tiparul rapoartelor cu această temă:

„- acceptarea vizitei navei-școală turcești „SAVARONA” în portul Constanța la data solicitată de partea turcă;

- vizita să se desfășoare la nivelul comandantului Institutului de marină „Mircea cel Bătrân”;

- în timpul vizitei să se organizeze vizite protocolare la organele locale și militare din garnizoana Constanța, depunerea unei coroane de flori la monumentul „Victoriei” din Constanța, vizitarea Institutului de marină „Mircea cel Bătrân” și a unor obiective turistice din municipiul și județul Constanța ;

- presa centrală și locală să publice scurte știri referitoare la această vizită.”

Aprobarea lui Nicolae Ceaușescu a fost obținută fără probleme.⁷¹

În anul următor, în cadrul vizitei oficiale a unei delegații militare turce în România, pe 26 iunie 1976 a fost vizitată Nava Școală „MIRCEA”. Delegație militară turcă condusă de către generalul de armată Vecihi Ahîn, locțiitorul șefului Statului Major General al armatei turce, și însoțită de comandantul marinei militare, contraamiral Sebastian Ulmeanu, a făcut o scurtă ieșire pe mare cu nava școală românească și a luat un dejun la bord.⁷²

Nava Școală „MIRCEA” a avut programate escale și vizite la Istanbul pe timpul marșurilor sale de instrucție desfășurate în anii 1979, 1986, 1988 și 1989.

---

⁷⁰ „Scînteia”, anul XLV, nr. 10270, joi 28 august 1975, p. 3.

⁷¹ A.N.I.C., Fond C.C. al P.C.R.- Secția Administrativ-Politică, dosar nr. 8/1975, f. 219.

⁷² Ciorbea Valentin, *op.cit.*, p. 249.

Ultima vizită, înainte de 1990, a unei nave militare turce a avut loc în perioada 7 – 10 august 1989. În prima zi, după acostarea navei școală „Sokullu Mehmet Paşa“ (D-522) în Portul Constanța, conducătorul marșului, însoțit de un grup de ofițeri turci, a făcut vizite protocolare primarului municipiului Constanța și locțiitorului comandantului Marinei Militare, contraamiral Iordache Constantin. Delegația turcă a depus o coroană de flori la Monumentul Victoriei din Constanța. Membrii echipajului navei au vizitat Institutul de Marină „Mircea cel Bătrân”, obiective cultural-turistice și monumente istorice din municipiul Constanța și de pe litoralul românesc al Mării Negre.⁷³

Relațiile României cu **Grecia** în domeniul naval au început destul de târziu. Pe timpul marșului de instrucție în Marea Mediterană, din vara anului 1979, Nava Școală „MIRCEA” a intrat în portul grecesc Pireu pentru o vizită oficială. Peste 3 ani a avut loc vizita de răspuns a unei nave școală a marinei elene. Ultima vizită a unei nave grecești la Constanța a avut loc între 31 iulie și 8 august 1933. Nava care a sosit și a ancorat în port, la acea dată, a fost nava școală „ARIS”.⁷⁴

Peste 39 de ani, nava școală grecească „ARIS” a intrat miercuri dimineața, pe 19 octombrie 1982, în portul Constanța pentru o vizită oficială în România. După acostare, comandantul navei, comandorul E. Handrinos, însoțit de un grup de ofițeri eleni, a făcut vizite protocolare primarului municipiului Constanța, comandantului marinei militare și comandantului Școlii de Maiștri Militari de Marină. Oaspeții au depus o coroană de flori la Monumentul Victoriei din Constanța. Pe timpul cât nava „ARIS” s-au aflat în țara noastră, membrii echipajului său au vizitat monumente istorice și obiective cultural-turistice din municipiul Constanța și de pe litoralul românesc al Mării Negre. Joi seara, nava-școală „ARIS” a părăsit portul Constanța și apele teritoriale românești.⁷⁵ Nici o navă de război elenă nu a fost prezentă la Constanța în perioada Războiului rece.

În același an, la sfârșitul lunii, șeful Marelui Stat Major al armatei Greciei, amiralul Theodoros Degiannis, a fost în vizită în România. Amiralul grec, însoțit de soția sa, 3 generali, din care unul era atașatul militar al Greciei în România, și un căpitan-comandor, a vizitat Nava Școală „MIRCEA” și a luat un dejun la bord. Delegația greacă a fost primită la

---

⁷³ „Scînteia”, anul LVIII, nr. 14612, vineri 11 august 1989, p. 5.

⁷⁴ „Lupta”, anul XII, nr. 3527, 1 august 1933, p. 4.; Curentul, anul V, nr. 1975, miercuri, 2 august 1933, p. 6.

⁷⁵ „Scînteia”, anul LI, nr. 12490, miercuri 20 octombrie 1982, p. 5; nr. 12492, 22 octombrie 1982, p. 5.; „România Liberă”, anul XL, nr. 11810, 20 octombrie 1982, p. 5; nr. 11812, 22 octombrie 1982, p. 5.; „Dobrogea Nouă”, anul XXXV, nr. 10612, 20 octombrie 1982, p. 4.

bordul navei de către comandantul Marinei Militare, contraamiralul Ioan Mușat și soția acestuia.⁷⁶ Această vizită nu a fost mediatizată.

1971 ianuarie 16 < București > *Raportul ministrului Apărării Naționale, general colonel Ion Ioniță, cu nr. M-0364 din 16 ianuarie 1971, adresat lui Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, privind aprobarea Planului de relații internaționale al Armatei Române.*

Republica Socialistă România
MINISTERUL FORȚELOR ARMATE
M I N I S T R U

S E C R E T
Exemplar nr. 1

Nr. M. 0364
din 16. 01.1971

Tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU
SECRETAT GENERAL

al

PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN
PREȘEDINTELE CONSILIULUI DE STAT

1. În „Planul de deplasări în străinătate și de primiri în țară de delegați străini” al Ministerului Forțelor Armate pe anul 1971 sunt prevăzute 213 activități care necesită deplasări în străinătate. Dintre acestea, un număr de 181 urmează să se desfășoare în statele participante la Tratatul de la Varșovia, 19 în celelalte țări socialiste, iar 13 în țări capitaliste. De asemenea, sunt prevăzute 76 de activități privind primirea în țară de delegați străini din care 57 din statele participante la Tratatul de la Varșovia, 16 în celelalte țări socialiste, iar 3 în țări capitaliste.

Din totalul activităților 53 au fost aprobate de către conducerea de partid, 38 fiind cuprinse în planul activităților comune ale Forțelor Armate Unite ale statelor participante la Tratatului de la Varșovia.

Activitățile prevăzute în planul Ministerului Forțelor Armate, menționate mai sus, se referă în principal la: acțiuni comune de pregătire operativă și de luptă (aplicații; trageri), consfătuiri, simpozioane; specializări și școlarizări; tratative comerciale, contractări de materiale, recepționări și reparații de tehnică militară, consultații și schimb de experiență; participarea la unele activități pe linia CAER; cercetări științifice, conferințe și simpozioane internaționale; activități pe linie de grăniceri potrivit convențiilor încheiate; activități politice, cultural-educative și sportive, concedii pe bază de reciprocitate.

---

⁷⁶ CiorbeaValentin, *op.cit.*, pp. 301 – 302.

2. Activitățile mai importante pe anul 1971 care au fost aprobate anterior de către conducerea de partid sunt menționate în tabelul anexat. Printre acele acțiuni prevăzute în planul Ministerului Forțelor Armate, care vor necesita aprobarea unor puncte de vedere, precum și participarea unor cadre cu funcții importante se vor prezenta propuneri în timp oportun. În cazul când unele activități nu își vor mai justifica utilitatea, vor fi scoase din plan.

3. În scopul continuării și dezvoltării relațiilor pe linie militară cu unele state, propun a aproba următoarele:

a) Invitări în vederea efectuării unor vizite în țara noastră:

- Transmiterea unei invitații ministrului Apărării Naționale al Republicii Populare Chineze cu o delegație militară chineză să efectueze o vizită de răspuns în țara noastră ca urmare a vizitei făcute în anul 1970, de către delegația noastră militară condusă de ministrul Forțelor Armate. Nivelul delegației chineze urmând a fi stabilit de comun acord.

- Invitarea unei delegații militare albaneze pe linie de stat major sau pregătire pentru luptă în vederea efectuării unui schimb de experiență.

- Efectuarea unui schimb de turnee al Ansamblului artistic al Armatei Populare coreene în țara noastră și Ansamblului artistic al Armatei „Doina” în Republica Populară Democrată Coreeană. Dorința realizării acestor turnee a fost exprimată de conducerea Armatei Republicii Populare Democrate Coreene pe timpul vizitei delegația noastră militară în această țară în luna iulie 1970.

- O navă școală italiană să facă o vizită de răspuns în portul Constanța, ca urmare a vizitei făcute în anul 1968 în portul Neapole de către nava noastră școală „Mircea”. Pe linie diplomatică, partea italiană tatonează posibilitatea acestei vizite.

- una sau două nave militare franceze să efectueze o vizită în portul Constanța. Partea franceză, pe linie diplomatică, a făcut unele tatonări în acest sens pe lângă ambasada noastră de la Paris. Menționăm că în anul 1966 o navă militară franceză a vizitat portul Constanța, iar în anul 1967 Nava Școală „Mircea” a efectuat o vizită de răspuns în portul Toulon.

- Vizita unei nave a Forțelor maritime militare ale Republicii Socialiste Federative Iugoslavia în portul Constanța ca răspuns la vizita făcută de Nava Școală „Mircea” în portul Split în anul 1969.

- Vizita unei nave din Forțele maritime militare ale Turciei ca răspuns la vizită făcută de Nava Școală „Mircea” la Istanbul, în anul 1969.

Menționăm că în anul 1970 nave militare franceze au efectuat vizite în U.R.S.S. la Leningrad, precum și în porturi din Republica Socialistă Federativă Iugoslavia. Navele franceze care au vizitat portul Leningrad urmau să efectueze și o vizită în Republica Populară Polonă la Gdansk.

Autoritățile polone au modificat hotărârea inițială, stabilind ca navele franceze să viziteze portul Szczecin în loc de Gdansk. Această schimbare i-a nemulțumit pe francezi și ca urmare vizita nu a mai avut loc.

De asemenea, nave militare sovietice au vizitat porturi franceze, iar în ultimii doi ani nave militare americane și engleze au vizitat porturi din Republica Socialistă Federativă Iugoslavia.

b) Dezvoltarea relațiilor militar-diplomatice

- Acreditarea unui atașat militar român în republica populară Albania, ca urmare a bunelor relații ce există între cele două țări.

- Înființarea unei funcții de atașat militar adjunct în biroul atașatului militar român din Republica Populară Chineză, avându-se în vedere perspectiva dezvoltării relațiilor dintre cele două armate.

c) Emiterea următoarelor invitații pentru petrecerea concediului de odihnă în țara noastră

- Ministerul Forțelor Armate să invite pe miniștrii apărării din: Republica Socialistă Cehoslovacă; Republica Populară Polonă; Republica Populară Ungară; U.R.S.S. precum și pe comandantul suprem al Forțelor Armate Unite

- prim-adjunctul ministerului Forțelor Armate și șef al Marelui stat major să invite pe șeful Marelui stat major al Armatei Republicii Socialiste Federative Iugoslavia și pe șeful Statului major al Forțelor Armate Unite

- adjunctul ministerului Forțelor Armate și secretar al Consiliului politic superior să invite pe șeful Direcție superioare politice a Armatei și Flotei maritime militare sovietice și pe locțiitorul ministrului Apărării Naționale și șef Direcție superioare politice a Armatei Republicii Democrate Germane.

- adjunctul ministerului Forțelor Armate și comandantul Comandamentului infanterie și tancurilor să invite pe adjunctul ministerului Apărării și șeful al Direcției pregătirii de luptă a armatei Republicii Populare Ungare

- adjunctul ministerului Forțelor Armate și șeful al Direcției generale a înzestrării să invite pe adjunctul pentru problemele industriei militare al Secretarului de stat pentru Apărarea Națională a Republicii Socialiste Federative Iugoslavia.

- șeful Direcției informații din Marele stat major să invite pe locțiitorul șefului Marelui stat major și șef al Direcție generale de informații a Armatei sovietice, care atât personal cât și prin atașatul militar sovietic la București a făcut aluzii privind dorința sa de a-și petrece concediul de odihnă în țara noastră.

c) Continuarea schimbului de ofițeri pentru petrecerea concediului de odihnă, pe bază de reciprocitate

În anul 1970, schimbul de ofițeri la odihnă s-a efectuat cu Ministrele Apărării din: Republica Populară Bulgaria, Republica Populară Democrată Coreeană, Republica Socialistă Cehoslovacă, Republica Cuba, Republica Democrată Germană, Republica Populară Mongolă, Republica Populară Polonă; Republica Populară Ungară și U.R.S.S.

Ca urmare a reînnoirii invitației ministrului Apărării Naționale a Republicii Populare Chineze, în anul 1970 o grupă de ofițeri români și-a petrecut concediul de odihnă în Republica Populară Chineză. În scrisoarea sa, ministrul Apărării Naționale a Republicii Populare Chineze a informat că datorită desființării sistemului de concedii pentru cadrele militare și a sarcinilor multiple ce revine armatei, în anul 1970 nu este posibil să trimită militari în țara noastră pentru odihnă.

În discuțiile cu șeful grupei de ofițeri români care și-au petrecut concediul de odihnă în Republica Populară Chineză, șeful Marelui stat major al Armatei Populare Chineze de Eliberare a menționat că în viitor este posibil să trimită o grupă de militari chinezi pentru schimb de experiență și odihnă în Republica Socialistă România.

Deoarece schimbul de ofițeri la odihnă pe bază de reciprocitate și-a dovedit utilitatea, rog a aproba continuarea acestora și în anul 1971 cu ministerele apărării din țările cu care s-a efectuat în anul 1970, inclusiv cu Ministerul Apărării Naționale a Republicii Populare Chineze, precum și inițierea realizării schimbului de ofițeri la odihnă cu Ministerul Apărării al Republicii Populare Albania, care a fost întrerupt din anul 1962.

Cheltuielile necesare asigurării desfășurării acestor activități se încadrează în sumele aprobate Ministerului Forțelor Armate, prin bugetul pe anul 1971.

MINISTRUL FORȚELOR ARMATE

General-colonel

Ion Ioniță

A.N.I.C., *fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie*, dosar nr. 8/1971, ff. 81-

86.

T A B E L

cu activitățile principale pe linie de relații aprobate de conducerea de partid pe anul 1971

a) Activități prevăzute în Planul activităților comune ale Forțelor Armate Unite ale statelor participante la Tratatul de la Varșovia:

- Jocul de război pe hartă, pe două eșaloane, pe teritoriul Republicii Socialiste România, în luna martie, condus de ministrul Forțelor Armate, la care vor participa din armata noastră câte o grupă operativă din comandamentele frontului, armatelor, Apărării antiaeriene a teritoriului și Marina militară, iar din Armata sovietică (Regiunea militară Odessa) și armata bulgară - câte o grupă operativă, dintr-un comandament de armată, formată din 50 de oameni fiecare.

- Aplicația operativ-tactică a Forțelor Armate Unite cu lansarea (debarcarea) desantului aerian și maritim, cu trageri de luptă și bombardamente de aviație, pe teritoriul Republicii Populare Bulgaria, în luna august, condusă de ministrul Apărării populare a Republicii Populare Bulgaria. La aplicație se prevede să participe din forțele noastre armate o divizie mecanizată cu efective reduse, o grupă operativă din Comandamentul marinei militare și o parte din forțele Marinei Militare.

- Consfătuirea cadrelor de conducere ale armatelor statelor participante la Tratatul de la Varșovia și desfășurarea bilanțului pregătirii operative și de luptă a Forțelor Armate Unite pentru perioada de instrucție de iarnă a anului 1971, în luna mai în Republica Socialistă Cehoslovacă, condusă de comandantul suprem al Forțelor Armate Unite.

- Consfătuirea cadrelor de conducere ale armatelor statelor participante la Tratatul de la Varșovia și desfășurarea bilanțului pregătirii operative, de luptă și de mobilizare pe anul 1971 și sarcini pentru anul 1972, în Republica Populară Polonă.

- Trageri de luptă ale trupelor de rachete, rachete antiaeriene și ale piloților aviației de vânătoare ale forțelor noastre armate în poligoanele din U.R.S.S.

a) Vizite oficiale:

- Vizita de răspuns a delegației militare sovietice, condusă de ministrul Apărării a U.R.S.S., care a fost prevăzută pentru anul 1970 dar nu s-a mai efectuat.

- Vizita de răspuns a delegației militare poloneze, condusă de ministrul Apărării Republicii Populare Polone, care a fost prevăzută pentru anul 1967, care a fost anulată la cererea Părții poloneze.

- Vizita de răspuns a delegației militare bulgare, condusă de ministrul Apărării Republicii Populare Bulgaria, care a fost prevăzută pentru anul 1968. A fost amânată la cererea Părții bulgare.

- Vizita de răspuns a delegației militare coreene, condusă de ministrul Apărării Naționale a Republicii Populare Democrate Coreene.

- Vizita de răspuns a delegației militare austriece, condusă de ministrul Federal al Apărării Republicii Austria. Vizita a fost prevăzută a se efectua în anul 1970 și a fost amânată la cererea Părții austriece.

- Vizita de răspuns a delegației militare Republicii Democrate germane, condusă de ministrul Apărării.

- Vizita de documentare în țara noastră a unui grup de cadre și ofițeri activi din cadrul Colegiului Național al Apărării din Canada: asemenea vizite au mai fost făcute și în anii 1969 și 1970.

- Vizita unei delegații române pentru documentare în Finlanda, condusă de un locțiitor al șefului Marelui Stat Major.

De asemenea s-a solicitat aprobarea conducerii superioare de partid privind acceptarea invitației Părții franceze, exprimate prin ministrul de Externe, Maurice Schuman, ca prim-adjunctul ministrului Forțelor armate și șef al Marelui Stat Major să efectueze o vizită oficială în Franța.

A.N.I.C., *fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie*, dosar nr. 8/1971, ff. 87-89

Protocolul nr. 2 al Ședinței Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R. din 8 februarie 1971 la care au participat Nicolae Ceaușescu, Emil Bodnăraș, Paul Niculescu-Mizil, Gheorghe pană, Gheorghe Rădulescu, Virgil Trofin și invitați Ion Ioniță.

.....

IV. Se aprobă planul deplasărilor în străinătate și de primiri în țară a unor delegați străini al Ministerului Forțelor Armate, pe anul 1971, cu următoarele completări:

- Să se analizeze posibilitatea invitării în țara noastră și a unor delegații din statele participante la Tratatul de la Varșovia;

- Să se adreseze invitații de petrecerea concediului de odihnă în R.S. România a unor cadre din conducerea Forțelor Armate ale Republicii Cuba

- Vizita unei nave din forțele maritime militare ale Turciei în portul Constanța să fie făcută de o navă școală.

A.N.I.C., *fond C.C. al P.C.R. – Cancelarie*, dosar nr. 8/1971, ff. 3-8 (aici f. 4)

1975 august 15 < București > *Raportul primului-adjunct al ministrului Apărării Naționale și șef al Marelui Stat Major, general colonel Ioan Coman, cu nr. M-3363 din 15 august 1975, adresat lui Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, privind aprobarea vizitei la Constanța a navei școală „SAVARONA” a marinei militare turce.*

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE
MINISTRUL
Nr. M. 3363
din 15.08.1975

NESECRET
Exemplar nr.1

Înregistrat la
Cancelaria C.C. al P.C.R.
nr. 3658/20.08. 1975

Tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU
SECRETAR GENERAL AL PARTIDULUI COMUNIST
ROMÂN
PREȘEDINTELE REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Conform aprobării conducerii de partid, transmisă de Cancelaria Comitetului Central al Partidului Comunist Român cu nr. 705/652 din 25.02.1974, Ministerul Apărării Naționale a prevăzut în Planul de relații externe pe anul 1975, vizita unei nave militare turcești în portul Constanța, precum și fondurile necesare acestui scop.

În ziua de 14.08.1975, generalul-locotenent Recai Engin, șeful Direcției Informații din Statul major general al armatei turcești, a adresat părții române, prin atașatul nostru militar la Ankara, rugămintea de a accepta ca nava-școală „SAVARONA”, sub conducerea contraamiralului Orhan Karabulut, șeful Statului major al Flotei de luptă turcești, să viziteze portul Constanța în perioada 25-26.08.1975.

Generalul-locotenent Recai Engin a afirmat că partea turcă dorește ca vizita navei „SAVARONA” să preceadă sosirea primului ministru Demirel în România. Această rugămintă a fost adresată și de Ministerul Afacerilor Externe al Turciei ambasadorului român la Ankara.

Propun a aproba următoarele:

- acceptarea vizitei navei-școală turcești „SAVARONA” în portul Constanța la data solicitată de partea turcă;
- vizita să se desfășoare la nivelul comandantului Institutului de marină „Mircea cel Bătrân”;

- în timpul vizitei să se organizeze vizite protocolare la organele locale și militare din garnizoana Constanța, depunerea unei coroane de flori la monumentul „Victoriei” din Constanța, vizitarea Institutului de marină „Mircea cel Bătrân” și a unor obiective turistice din municipiul și județul Constanța ;
- presa centrală și locală să publice scurte știri referitoare la această vizită.

p. MINISTRUL APĂRĂRII NAȚIONALE
PRIM-ADJUNCT AL MINISTRULUI APĂRĂRII NAȚIONALE
și ȘEF AL MARELUI STAT MAJOR
General-colonel
Ion Coman

A.N.I.C., *fond C.C. al P.C.R. – Secția Administrativ-Politică*, dosar nr. 8/1975, f. 219.

1976 mai 6 < București > *Raportul ministrului Apărării Naționale, general de armată Ion Ioniță, cu nr. M-1759 din 6 mai 1976, adresat lui Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, privind aprobarea vizitei la Constanța a două nave de luptă franceze*

REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA
MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE
M I N I S T R U L
Nr. M. 1759
din 06.05.1976

Tovarășului
NICOLAE CEAUȘESCU
SECRETAR GENERAL AL PARTIDULUI COMUNIST
ROMÂN
PRESEDINTELE REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

Ambasada Franței la București a solicitat, prin Ministerul Afacerilor Externe, aprobarea ca escortoarele franceze „GUEPRATTE” și „L`ANGENAIS” să viziteze portul Constanța, în perioada 23 – 29 mai 1976.

Navele franceze au caracteristicile menționate în nota anexată.

Propun a aproba:

- acceptarea vizitei escortoarelor franceze în portul Constanța, în perioada solicitată;

- vizita să se desfășoare la nivelul comandantului Institutului de marină „Mircea cel Bătrân”;
- primirea comandanților de nave în vizită protocolară de către primarul municipiului Constanța;
- oferirea unui cocteil [Cocktail] la care să participe 80 de persoane;
- presa centrală și locală să publice scurte știri referitoare la această vizită;
- vizitarea navelor franceze de către populație.

În program vor mai fi prevăzute primirea la comandantul Marinei Militare, vizitarea Muzeului Marinei Române, a Muzeului de Arheologie din Constanța, a unor locuri istorice și obiective turistice de pe litoral.

Această acțiune nu a putut fi prevăzută în planul de relații externe pentru anul 1976, deoarece cererea respectivă a fost adresată recent. Cheltuielile de reprezentare în valoare de 4.120 lei pot fi suportate din suma prevăzută în planul pentru activități ce pot surveni în cursul anului.

MINISTRUL APĂRĂRII NAȚIONALE

General de armată,

Ion Ioniță

Nota cu caracteristicile navelor

Escortorul „GUEPRATTE”:

- Deplasament 3900 tone
- Viteză 34 de noduri
- Armament
  - lansatoare de torpile și grenade antisubmarin;
  - 2 tunuri de 100 mm și 2 tunuri de 20 mm;
  - aparatură de cercetare; radiolocație și hidrolocație;
  - echipaj 250 de militari din care 18 ofițeri.

Escortorul „L` ANGENAIS”:

- Deplasament 1702 tone
- Viteză 27 de noduri
- Armament
  - lansatoare de torpile și grenade antisubmarin
  - 3 tunuri binate de 57 mm și 2 tunuri de 20 mm
  - aparatură de cercetare; radiolocație și hidrolocație;
  - echipaj 182 de militari din care 12 ofițeri

A.N.I.C., *fond C.C. al P.C.R. – Secția Administrativ-Politică*, dosar nr. 3/1976, ff. 82 – 83.

***NAVAL DIPLOMACY IN THE BLACK SEA: THE VISIT OF SOME
SHIPS OF THE EUROPEAN MEMBER STATES OF NATO TO
CONSTANTA (1965 - 1990)***

-abstract-

Key Words: naval diplomacy, school ship, visits, sights.

Between 1966 and 1989, six European member states of the North Atlantic Alliance, France, Great Britain, Italy, the Netherlands, Turkey and Greece, sent their ships to visit Constanța. France was the first to send a ship to visit Romania in the summer of 1966. This visit was a special diplomatic event. For the first time in 20 years, a ship from a Western country was docked in front of the Maritime Station in the port of Constanța.

After a few months, France was followed by Great Britain. If until 1989 ships of the British Royal Navy came to Constanța only twice, instead the French Navy sent one or two ships in ten other visits. After 1970, Italian sailors had the opportunity to be received in Constanța by Romanian sailors several times. During the four visits, Italy sent a school ship each. Also, Greece and Turkey have planned for the cadets on training marches stopovers in Constanța, opportunities for exchanges of experience between the future military cadres of the navies of the three states. Two battleships from the Netherlands were present at Constanța once a decade.

On the other hand, the Romanian military navy was represented in the six European member states of NATO by the "MIRCEA" Training Ship which, during 7 training marches from 1967 to 1980, made stops in their Mediterranean and Atlantic ports. These were mostly official visits in response to visits by Western ships.

The visiting arrivals of combat ships or school ships of some European states or the visits of the "MIRCEA" school ship abroad, carried out between 1966 and 1989, contributed significantly to the development of Romania's relations with other European states. Naval diplomacy played an important role in the diplomatic affirmation of Romania on the European level.